

Utbildningsutskottets betänkande 2021/22:UbU18

Vuxenutbildning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om vuxenutbildning med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbeten och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om bl.a. kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, yrkeshögskolan, utbud av vuxenutbildning och svenska för invandrare.

I betänkandet finns 22 reservationer (M, SD, C, V, KD, L, MP) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 120 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen.....	7
Utskottets ställningstagande.....	15
Utbud av vuxenutbildning m.m.	18
Utskottets ställningstagande.....	21
Svenska för invandrare m.m.	23
Utskottets ställningstagande.....	28
Motioner som bereds förenklat.....	30
Utskottets ställningstagande.....	30
Reservationer.....	31
1. Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, punkt 1 (SD, KD).....	31
2. Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, punkt 1 (M).....	32
3. Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, punkt 1 (C).....	32
4. Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, punkt 1 (L).....	33
5. Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, punkt 1 (MP).....	34
6. Upphandlingssystem, punkt 2 (KD, L).....	35
7. Valfrihet inom vuxenutbildningen m.m., punkt 3 (M).....	35
8. Valfrihet inom vuxenutbildningen m.m., punkt 3 (KD).....	37
9. Valfrihet inom vuxenutbildningen m.m., punkt 3 (L).....	37
10. Särskilt om yrkeshögskolan, punkt 4 (M).....	38
11. Särskilt om yrkeshögskolan, punkt 4 (C).....	38
12. Utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 5 (C).....	39
13. Utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 5 (V).....	40
14. Utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 5 (KD).....	42
15. Utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 5 (MP).....	43
16. Modersmål för adopterade på komvux, punkt 6 (V, MP).....	44
17. Svenska för invandrare m.m., punkt 7 (M).....	44
18. Svenska för invandrare m.m., punkt 7 (SD).....	45
19. Svenska för invandrare m.m., punkt 7 (KD).....	46
20. Svenska för invandrare m.m., punkt 7 (L).....	47
21. Deltagande och resultat i svenska för invandrare, punkt 8 (SD, KD).....	48
22. Nationella krav på svenska för invandrare, punkt 9 (SD, L).....	48
Särskilda yttranden.....	50
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (M).....	50
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (SD).....	50
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (C).....	50
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (V).....	50
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (KD).....	50
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (L).....	51
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	52
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22.....	52
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 10.....	64

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 85,

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 10,

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 29,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 6,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 117 och 120
samt

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8.

Reservation 1 (SD, KD)

Reservation 2 (M)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (L)

Reservation 5 (MP)

2. Upphandlingssystem

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 3 och

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 123.

Reservation 6 (KD, L)

3. Valfrihet inom vuxenutbildningen m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3321 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 4 och 7,

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 2,

2021/22:4037 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M)
yrkande 4,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 119 och 122
samt

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 12.

Reservation 7 (M)

Reservation 8 (KD)

Reservation 9 (L)

4. Särskilt om yrkeshögskolan

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 63 och

2021/22:3987 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 11 och 13.

Reservation 10 (M)

Reservation 11 (C)

5. Utbud av vuxenutbildning m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1,
2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 62 och 65,
2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21,
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 18,
2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 35,
2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 32,
2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 7,
2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 18,
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 9,
2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 46 och
2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 12 (C)

Reservation 13 (V)

Reservation 14 (KD)

Reservation 15 (MP)

6. Modersmål för adopterade på komvux

Riksdagen avslår motion

2021/22:2606 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 8.

Reservation 16 (V, MP)

7. Svenska för invandrare m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2357 av Christer Nylander (L) yrkandena 1 och 2,
2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 17 och 18,
2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 10,
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 124,
2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 11 och 14 samt
2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 15.

Reservation 17 (M)

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (KD)

Reservation 20 (L)

8. Deltagande och resultat i svenska för invandrare

Riksdagen avslår motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 125.

Reservation 21 (SD, KD)

9. Nationella krav på svenska för invandrare

Riksdagen avslår motion

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 16.

Reservation 22 (SD, L)

10. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 31 mars 2022

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Fredrik Malm (L), Lars Hjalmered (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvis (SD), Linus Sköld (S), Christian Carlsson (KD), Tomas Kronståhl (S), Annika Hirvonen (MP), Maria Nilsson (L), Noria Manouchi (M), Jörgen Grubb (SD) och Aylin Fazelian (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 116 motionsyrkanden om vuxenutbildning från allmänna motionstiden 2021/22. Av dessa bereds 73 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2. Motionsyrkandena tar upp frågor som rör bl.a. kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, yrkeshögskolan, utbud av vuxenutbildning och svenska för invandrare.

Utskottets överväganden

Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kvalitet och organisation i vuxenutbildningen.

Jämför reservation 1 (SD, KD), 2 (M), 3 (C), 4 (L), 5 (MP), 6 (KD, L), 7 (M), 8 (KD), 9 (L), 10 (M) och 11 (C).

Motionerna

Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen

Kommittémotion 2021/22:3321 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 4 tar upp reformer för att anpassa utbildningsväsendet bättre till arbetsmarknadens efterfrågan och yrkesverksammas behov av omställning och kompetensutveckling. För att möta de krav som ett globaliserat kunskapssamhälle ställer och förbättra matchningen på arbetsmarknaden måste enligt motionärerna en modern vuxenutbildning bl.a. vara mer efterfrågestyrd än i dag.

Enligt yrkande 7 bör en valfrihetsreform med utgångspunkt i betänkandet Frivux – Valfrihet i vuxenutbildningen (SOU 2008:17) genomföras i vuxenutbildningen där den studerande fritt ska få välja att läsa vuxenutbildning inom kommunal eller annan regi.

I kommittémotion 2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8 motsätter sig motionärerna det nya förenklade betygssystem som beslutades om våren 2020. Motionärerna vill att ett gemensamt och sammanhållet betygssystem ska återinföras.

I yrkande 12 föreslås att ersättningen till utbildningsanordnare ska utgå från uppnådda resultat och att en resultatbaserad ersättning i all vuxenutbildning införs. Det är enligt motionärerna viktigt att säkerställa en mångfald av aktörer och en hög kvalitet i undervisningen och verksamheterna. En viktig del i detta är att ersättningen till anordnarna ger rätt incitament till att uppnå en god kvalitet och resultat.

I motion 2021/22:4037 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 4 begärs att regeringen ska se över och tydliggöra gränsdragningen mellan kommunernas yrkesvux och Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsåtgärder.

I kommittémotion 2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 85 begärs att möjligheten att läsa om kurser på komvux trots godkända betyg utreds.

I kommittémotion 2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 10 anförs att det behövs fler vägar till studier på gymnasienivå, särskilt för de som lämnat påbörjade studier eller inte fullföljt grundskolan, samt att komvux och yrkesvux måste finnas tillgängligt för boende i utanförskapsområden.

Enligt kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 117 är det viktigt att på ett bättre sätt marknadsföra yrkesutbildning, yrkeshögskola och lärlingsutbildning som vägar att få en yrkesexamen och komma ut på arbetsmarknaden.

I yrkande 119 vill motionärerna utreda möjligheten att införa ett fritt skolval inom kommunal vuxenutbildning. Detta innebär att om en viss utbildning inte tillhandahålls i den egna kommunen ska en person kunna söka en utbildningsplats i en annan del av landet utan att kunna nekas detta.

I yrkande 120 anförs att det bör utredas att införa en kontrollstation efter en termins studier inom vuxenutbildningen. En kontrollstation skulle enligt motionärerna kunna stödja eleverna i deras kunskapsinhämtning men också ge en mer effektiv vuxenutbildning.

Vidare anser motionärerna i yrkande 122 att det finns behov av en efterfrågestyrd vuxenutbildning, och även av en efterfrågestyrd yrkeshögskola.

Enligt yrkande 123 bör det tillsättas en statlig utredning för att utreda ett nytt upphandlingssystem som premierar kvalitet före kvantitet i vuxenutbildningen. Syftet är att ta fram en modell som fördelar resurser genom indikatorer som premierar kvalitet, lärarledd undervisning och progression. Motionärerna anser att det är viktigt att alternativet tas fram och utvecklas i tät dialog med professionen.

I partimotion 2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 29 anförs att yrkesutbildningen i högre utsträckning måste utgå från individens individuella behov samt att kvaliteten i undervisningen måste stärkas. Alla ska enligt motionärerna ha en möjlighet att jobba. Även den som är särskilt svag på arbetsmarknaden och som exempelvis saknar gymnasieutbildning måste ha en väg till att stärka sin kompetens och utbildas till ett bristyrke.

Enligt kommittémotion 2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 2 bör en ny finansieringsmodell för vuxenutbildningen med nationell skolpeng för stärkt kvalitet och likvärdighet införas.

Enligt yrkande 3 bör en statlig utredning tillsättas med syftet att ta fram ett alternativ till dagens upphandlingssystem. Syftet med ett nytt upphandlingssystem är att ta fram en modell som fördelar resurser genom indikatorer som premierar kvalitet, lärarledd undervisning och progression. Det är enligt motionärerna viktigt att alternativet tas fram och utvecklas i tät dialog med professionen.

I kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 6 anförs att regeringen bör lansera ett grönt kunskapslyft med syftet att underlätta teknik- och kompetensskifte och omställning till en hållbar arbetsmarknad. Kunskapslyftet bör genomföras som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom bl.a. vuxenutbildningen.

Särskilt om yrkeshögskolan

I kommittémotion 2021/22:3987 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 11 anförs att yrkeshögskolans godkännande av utbildningar bör bli mer framtidsinriktat för att kunna möta morgondagens behov på arbetsmarknaden.

Enligt yrkande 13 bör kvalitetsgranskning av yrkeshögskolans utbildningar göras. Kvalitetsgranskningen bör avse enskilda utbildningar och göras utifrån fastslagna kvalitetskriterier som kopplats till resultat och de studerandes utveckling. Hur kvalitetskriterierna ska formuleras och vilka parametrar som ska finnas för kvalitet och resultat bör dock yrkeshögskolan själv få i uppdrag att ta fram.

Kommittémotion 2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 63 behandlar frågan om att yrkeshögskolan spelar en avgörande roll för att säkra kompetenshöjningen inom svenskt näringsliv. Enligt motionärerna behöver yrkeshögskolan skalas upp och också stärka samverkan med det lokala och regionala näringslivet.

Bakgrund och gällande rätt

Kommunal vuxenutbildning (komvux) – bakgrund och gällande rätt

Kommunerna är huvudmän för kommunal vuxenutbildning (komvux). En region får i viss utsträckning vara huvudman för komvux (2 kap. 2 och 3 §§ skollagen). Utbildningen ska enligt 20 kap. 3 § skollagen tillhandahållas

- på grundläggande nivå
- på gymnasial nivå
- som särskild utbildning på grundläggande nivå
- som särskild utbildning på gymnasial nivå
- som svenska för invandrare.

Målen för den kommunala vuxenutbildningen är att

- vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande
- vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i
- syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin
- personliga utveckling
- den ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning
- den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar. När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå ska de som har störst behov av utbildning prioriteras (20 kap. 2 § skollagen).

Behörig att delta i kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå är, med vissa undantag, en vuxen fr.o.m. andra kalenderhalvåret det år den vuxne fyller 20 år (20 kap. 11 och 20 §§ skollagen).

Behörig är också den som är yngre än 20 år men har slutfört utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor (20 kap. 20 § skollagen).

En person som är yngre än 20 år kan också enligt 3 kap. 2 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning anses vara behörig om det finns särskilda skäl med hänsyn till den sökandes personliga förhållanden.

Huvudmannen får med bibehållet huvudmannaskap lämna över uppgifter inom komvux på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person. Huvudmannen kan därigenom välja att lägga ut delar av eller hela utbildningsverksamheten på entreprenad. Detta innebär att en huvudman med bibehållet huvudmannaskap överlämnar åt någon annan att utföra vissa uppgifter inom utbildningen. Huvudmannen behåller dock det yttersta ansvaret för att utbildningen följer de bestämmelser som gäller för den aktuella skolformen (23 kap. 1 och 2 §§ skollagen).

Ändringar i komvux

I juni 2020 biföll riksdagen proposition 2019/20:105 Komvux för stärkt kompetensförsörjning (bet. 2019/20:UbU22, rskr. 2019/20:348). De ändringar i skollagen som bifölls syftar bl.a. till att komvux i högre grad ska bidra till arbetslivets behov av kompetens och bättre möta vuxnas behov av utbildning i olika skeden av livet. De övergripande målen med utbildningen har därför kompletterats så att det framgår att utbildningen även ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Vidare ändras prioriteringsregeln inom komvux så att de med störst behov av utbildning prioriteras. Detta innebär att inte bara de med minst utbildning utan även bl.a. arbetslösa och vuxna i behov av yrkesväxling ska prioriteras vid urval till utbildningen. För att bl.a. minska arbetsbördan för lärare och öka genomströmningen, har en förenklad betygsskala införts inom delar av komvux. För att reglerna för gymnasieexamen i komvux ska bli mer flexibla ska ett komvuxarbete ersätta gymnasiearbetet i komvux. Särskild utbildning för vuxna (särsvux), för vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada är inte längre en egen skolform inom skolväsendet utan ingår i skolformen komvux. De lagändringar som innebär att målet för komvux kompletteras och att särsvux blir en del av komvux trädde i kraft den 1 juli 2020. De lagändringar som innebär en ny betygsskala i delar av komvux trädde i kraft den 1 januari 2022 och övriga lagändringar den 1 juli 2021.

En utökad rätt till komvux

Från och med den 1 januari 2017 gäller en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare eller behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan (prop. 2016/17:5, bet. 2016/17:UbU6, rskr. 2016/17:65). Det

tidigare kravet på en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan för att en vuxen ska ha rätt till komvux på gymnasial nivå har tagits bort. Både när det gäller studier som ger behörighet till högskoleutbildning och när det gäller studier som ger behörighet till yrkeshögskoleutbildning gäller rätten till utbildning för vuxna som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå.

Tillsyn och kvalitetsgranskning

I 2 kap. 8 § skollagen anges att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med gällande bestämmelser. I 26 kap. skollagen finns särskilda bestämmelser om tillsyn, kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering. Skolinspektionen har tillsyn över skolväsendet och ska också granska kvaliteten i sådan utbildning, t.ex. den kommunala vuxenutbildningen. Skolverket ska på nationell nivå följa upp och utvärdera bl.a. skolväsendet.

Regeringen har nyligen skärpt Skolinspektionens uppdrag att utöva tillsyn över vuxenutbildning. Skolinspektionen har tidigare haft i uppdrag att i huvudsak utöva tillsyn på huvudmannanivå, dvs. granska hur kommunen sköter sin vuxenutbildning. Från och med i år ska myndigheten även granska vuxenutbildningen på skolnivå (2 § förordningen [2011:556] med instruktion för Statens skolinspektion). Det innebär att Skolinspektionen nu ska kontrollera hur utbildningen bedrivs på både huvudmänna- och skolnivå och bedöma om detta sker inom ramen för de lagar och regler som gäller. Finns det brister kan huvudmannen för verksamheten få ett föreläggande som innebär att åtgärder måste vidtas. Ett sådant föreläggande kan också förenas med vite.

Skolinspektionen har i sitt regleringsbrev för 2022 (U2020/05124 U2021/03596 U2021/04851 (delvis) m.fl.) fått regeringens uppdrag att redovisa erfarenheter av tillgången till personal som har kompetens att dels tillgodose behovet av vägledning inför utbildnings- och yrkesval, dels motverka könsbundna val i bl.a. vuxenutbildningen.

Propositionen Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning

Regeringen överlämnade den 22 mars 2022 propositionen Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning (prop. 2021/22:159) till riksdagen. Propositionen innehåller förslag som syftar till att underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och att förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Regeringen föreslår bl.a. att arbetsmarknadens behov ska få betydelse vid planering och dimensionering av vissa utbildningar inom gymnasieskolan och komvux. Det föreslås även att det ska vara möjligt att fritt söka till de yrkesutbildningar inom komvux som erbjuds i det primära samverkansområde som den sökande är hemmahörande i. De ändringar som behövs i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Ärendet behandlas av riksdagen under våren.

Klivautredningen

I december 2020 överlämnade den s.k. Klivautredningen (direktiv 2018:23) sitt betänkande Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66) till regeringen. Skolverket föreslås bl.a. få uppdraget att ta fram allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete med fokus på kommunal vuxenutbildning. Betänkandet har remitterats och bereds av regeringen (se även nedan under avsnittet Svenska för invandrare m.m.).

Pågående utredning – Tilläggsdirektiv till Utredningen om ett statligt huvudmannaskap för skolan

I tilläggsdirektiv den 10 mars 2022 (dir. 2022:11) till den pågående Utredningen om förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för skolan (U 2020:07) beslutade regeringen att utredaren även bl.a. ska analysera hur statens ansvar för komvux kan stärkas. Av direktiven framgår bl.a. följande (s. 2–4). Syftet med utredningen om ett statligt huvudmannaskap är att skapa bättre förutsättningar för en mer likvärdig skola av hög kvalitet. Det syftet ska också omfatta komvux. Det är därför lämpligt att även komvux ingår i utredarens uppdrag att stärka statens ansvar för skolväsendet. Kvaliteten i vuxenutbildningen behöver stärkas. Kvalitetsbrister inom komvux har uppmärksammats bl.a. av Skolinspektionen och Klivautredningen (SOU 2020:66). En del av dessa brister kan härledas till entreprenadförhållandet inom komvux. Kommunerna uppger också svårigheter med upphandlingen, bl.a. att det kan vara svårt att få utbildningsföretag att lämna anbud på utbildning för få elever och att det kan bli långa och kostsamma processer om upphandlingen överklagas.

Kommunernas storlek, samarbete med närliggande kommuner och pendlingsavstånd mellan kommunerna påverkar möjligheterna för en kommun att erbjuda ett brett utbud av gymnasiala utbildningar inom komvux. En vuxenutbildning som utgår från individers behov och förutsättningar bör planeras så att individer vid behov kan studera inom olika delar av vuxenutbildningen samtidigt och t.ex. kombinera allmänteoretiska kurser med yrkeskurser. För att åstadkomma ett bredare utbud behöver kommunerna samarbeta med varandra och tillgängliggöra utbildningar för medborgare i andra kommuner än den egna. Kommunerna behöver enligt regeringen även samverka med Arbetsförmedlingen, regionalt utvecklingsansvariga och arbetsgivarna för att skapa ett utbud anpassat till arbetsmarknadens behov. Ett ökat statligt ansvarstagande bedöms kunna underlätta planeringen av utbildningen och samverkan mellan olika aktörer. Det finns således enligt regeringen ett behov av att ta ett samlat grepp i fråga om styrningen och ansvarsfördelningen inom komvux för att skapa ett mer enhetligt system med högre kvalitet och en ökad likvärdighet.

Uppdraget ska redovisas senast den 21 oktober 2022.

Yrkeshögskolan – bakgrund och gällande rätt

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har enligt sin instruktion (2011:1162) i uppgift att verka för att behoven av eftergymnasial yrkesutbildning tillgodoses (sådan som inte är utbildning enligt högskolelagen [1992:1434] eller en utbildning som kan leda till en examen enligt lagen [1993:792] om tillstånd att utfärda vissa examina).

I lagen (2009:128) om yrkeshögskolan finns bestämmelser som syftar till att säkerställa att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd, att statens stöd för eftergymnasiala yrkesutbildningar fördelas effektivt, att eftergymnasiala yrkesutbildningar håller hög kvalitet och att behovet av eftergymnasiala yrkesutbildningar som avses leda till förvärvsarbete för de studerande, eller till en ny nivå inom deras yrke, tillgodoses inom smala yrkesområden (1 §). Utbildningarna inom yrkeshögskolan ska bl.a. ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att eleverna självständigt och i arbetslag ska kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet. Utbildningarna ska också utvecklas och bedrivas i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare (6 §).

Av förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan framgår att för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan krävs det bl.a. att utbildningen svarar mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning i de utbildningsformer som anges i myndighetens instruktion (se ovan). En yrkeshögskoleutbildning kan vidare alternativt medverka till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället (1 kap. § 3 förordningen om yrkeshögskolan).

Det är MYH som beslutar om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan. Beslutet ska avse en viss tid (1 kap. 4 § förordningen om yrkeshögskolan). MYH ska vid sin fördelning av statsbidrag eller särskilda medel särskilt ta hänsyn till i vilken grad en utbildning i kvalitativt och kvantitativt hänseende svarar mot arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft eller medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället. Dessutom ska myndigheten ta hänsyn till i vilken grad en utbildning finansieras av arbetslivet och har en utifrån arbetslivets behov lämplig regional eller nationell placering (5 kap. 5 § förordningen om yrkeshögskolan).

Den som anordnar en ordinarie utbildning inom yrkeshögskolan får även anordna en behörighetsgivande förutbildning. En sådan syftar till att ge den studerande kunskaper som motsvarar de krav på behörighet som är uppställda för den ordinarie yrkeshögskoleutbildningen (1 § förordningen [2017:13] om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan).

Regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om yrkeshögskolan

Utskottet har nyligen behandlat regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om yrkeshögskolan (skr. 2021/22:53). I skrivelsen behandlar regeringen

Riksrevisionens rapport Yrkeshögskolan – ambitioner, styrning och uppföljning. Riksrevisionens övergripande slutsats är att yrkeshögskolan i stort sett lever upp till riksdagens intentioner. Riksrevisionen bedömer att utbildningar som kommer till stånd efterfrågas på arbetsmarknaden, men att det finns delar som kan utvecklas. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att utreda förutsättningarna för ett gemensamt system för ansökningar till yrkeshögskolan. Riksrevisionen lämnar även rekommendationer till MYH om att utveckla myndighetens handläggningsprocess och att säkerställa att det inte förekommer hot mot oberoende eller risk för jäv i myndighetens verksamhet. I skrivelsen anger regeringen att den har tillsatt en utredning som bl.a. ska föreslå hur ett gemensamt system för ansökningar om att få gå en yrkeshögskoleutbildning kan utformas. Regeringen konstaterar i skrivelsen att MYH bedriver utvecklingsarbete där det tas fram tydliga kvalitetskriterier och indikatorer för processen för ansökningar om att anordna en utbildning inom yrkeshögskolan. Myndigheten ser också över dokumentationen av rutiner när det gäller jäv och hot mot oberoende i syfte att öka systematiken i arbetet med sådana frågor. Med skrivelsen anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad. Riksdagen beslutade att lägga regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om yrkeshögskolan till handlingarna (2021/22:UbU8, rskr. 2021/22:157).

Kurser och kurspaket i form av korta utbildningar har införts inom yrkeshögskolan och försöksverksamhet med yh-flex

Kortare yrkeshögskoleutbildningar i form av kurser och kurspaket (korta utbildningar) infördes inom yrkeshögskolan 2020 och resurserna till dessa korta utbildningar utökades kraftigt under 2020 för att motverka covid-19-pandemins negativa effekter.

Under 2020 startade 177 korta utbildningar och 5 300 studerande påbörjade sådana kurser och kurspaket under året, varav 59 procent kvinnor och 41 procent män.

Vidare har MYH sedan 2020 i uppdrag att genomföra en treårig försöksverksamhet med s.k. yh-flex i syfte att skapa snabbare och mer flexibla vägar till en yrkeshögskoleexamen. En yh-flexplats utformas som en extra studerandeplats på redan beslutade yrkeshögskoleutbildningar. Utbildningen inom yh-flex ska ha samma utbildningsplan som den ordinarie utbildningen, men individen ska tillgodoräknas reell kompetens och bedriva anpassade kompletterande studier. Under 2020 beviljades 382 platser på 33 utbildningar, varav 132 platser utnyttjades. I snitt fick de studerande tillgodoräkna sig 60 procent av yrkeshögskoleutbildningen efter validering (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16 s. 121).

Pågående utredning – Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar

En särskild utredare fick i oktober 2021 i uppdrag av regeringen att föreslå de förändringar som krävs i yrkeshögskolans regelverk för att säkerställa den växande utbildningsformens effektiva funktion även för framtiden (dir.

2021:88). Syftet med utredningen är att förtydliga yrkeshögskolans roll i utbildningssystemet och att skapa förutsättningar för att yrkeshögskolan ska kunna fortsätta att utvecklas med bibehållen kvalitet.

En särskild utredare ska föreslå de förändringar som krävs i yrkeshögskolans regelverk för att säkerställa den växande utbildningsformens effektiva funktion även för framtiden. Syftet med utredningen är att förtydliga yrkeshögskolans roll i utbildningssystemet och att skapa förutsättningar för att yrkeshögskolan ska kunna fortsätta att utvecklas med bibehållen kvalitet.

Utredaren ska bl.a.:

- lämna förslag på hur ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan kan utformas
- föreslå hur ett förstärkt system för studiedokumentation för yrkeshögskolan och konst- och kulturutbildningar bör utformas och införas
- föreslå på vilka grunder en utbildningsinriktning inom yrkeshögskolan ska kunna ha längre varaktighet och föreslå vilka utbildningsinriktningar som bör ingå i ett mer stadigvarande utbud
- föreslå hur möjligheten till progression i yrkeshögskolesystemet genom att utbildningar kan bygga på annan eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper bör utformas
- föreslå hur yrkeshögskolan i högre grad kan bidra med kompetens för klimatomställning och ta ställning till om utbildning för klimatomställning på något sätt bör kunna prioriteras.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2023.

Utskottets ställningstagande

Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen

Utskottet vill inledningsvis framhålla den viktiga roll vuxenutbildningen har för vuxnas lärande. Vuxenutbildningen är för många en väg till arbete och tillgången till sådan utbildning måste därför vara god.

När det gäller den kommunala vuxenutbildningen (komvux) vill utskottet påminna om att målen för den kommunala vuxenutbildningen är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. Utbildningen ska ge vuxna möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt främja elevernas personliga utveckling. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning och utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

Utskottet kan konstatera att ett flertal yrkanden handlar om att kvaliteten i vuxenutbildningen ska förbättras på olika sätt. När det gäller yrkanden som behandlar komvux vill utskottet hänvisa till de stora reformer som genomförts de två senaste valperioderna. I juni 2020 biföll riksdagen proposition

2019/20:105 Komvux för stärkt kompetensförsörjning (bet. 2019/20:UbU22, rskr. 2019/20:348). De ändringar i skollagen som bifölls syftar bl.a. till att komvux i högre grad ska bidra till arbetslivets behov av kompetens och bättre möta vuxnas behov av utbildning i olika skeden av livet. De övergripande målen med utbildningen har därför kompletterats så att det framgår att utbildningen även ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. För att bl.a. minska arbetsbördan för lärare och öka genomströmningen har en förenklad betygsskala införts inom delar av komvux. De lagändringar som innebär en ny betygsskala i delar av komvux trädde i kraft den 1 januari 2022 och övriga lagändringar den 1 juli 2021.

Från och med den 1 januari 2017 gäller en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare eller behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan (prop. 2016/17:5, bet. 2016/17:UbU6, rskr. 2016/17:65).

Utskottet anser att de reformer och lagändringar som beslutats av riksdagen är väl avvägda och ser inte skäl att föreslå ändringar. Därmed avstyrks motionerna 2021/22:3222 (C) yrkande 85, 2021/22:3224 (C) yrkande 10, 2021/22:3965 (L) yrkande 29, 2021/22:4066 (MP) yrkande 6, 2021/22:4163 (KD) yrkande 120 och 2021/22:4176 (M) yrkande 8.

När det sedan gäller begäran om att det ska införas en nationell skolpeng för elever i vuxenutbildningen samt nytt upphandlingssystem, valfrihet inom komvux och liknade frågor vill utskottet hänvisa till att regeringen den 10 mars 2022 beslutade om tilläggsdirektiv (dir. 2022:11) till den pågående Utredningen om förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för skolan (U 2020:07). Utredaren har även fått i uppdrag att analysera hur statens ansvar för komvux kan stärkas. Av direktiven framgår bl.a. följande (s. 2–4).

Syftet med utredningen om ett statligt huvudmannaskap är att skapa bättre förutsättningar för en mer likvärdig skola av hög kvalitet. Det syftet ska också omfatta komvux. Det är därför lämpligt att även komvux ingår i utredarens uppdrag att stärka statens ansvar för skolväsendet. Kvaliteten i vuxenutbildningen behöver stärkas. Kvalitetsbrister inom komvux har uppmärksammats bl.a. av Skolinspektionen och Klivautredningen (SOU 2020:66). En del av dessa brister kan härledas till entreprenadförhållandet inom komvux.

Kommunernas storlek, samarbete med närliggande kommuner och pendlingsavstånd mellan kommunerna påverkar möjligheterna för en kommun att erbjuda ett brett utbud av gymnasiala utbildningar inom komvux. En vuxenutbildning som utgår från individers behov och förutsättningar bör planeras så att individer vid behov kan studera inom olika delar av vuxenutbildningen samtidigt och t.ex. kombinera allmänteoretiska kurser med yrkeskurser. För att åstadkomma ett bredare utbud behöver kommunerna samarbeta med varandra och tillgängliggöra utbildningar för medborgare i andra kommuner än den egna. Kommunerna behöver enligt regeringen även samverka med Arbetsförmedlingen, regionalt utvecklingsansvariga och

arbetsgivarna för att skapa ett utbud anpassat till arbetsmarknadens behov. Ett ökat statligt ansvarstagande bedömer regeringen kunna underlätta planeringen av utbildningen och samverka mellan olika aktörer. Det finns således enligt regeringen ett behov av att ta ett samlat grepp i fråga om styrningen och ansvarsfördelningen inom komvux för att skapa ett mer enhetligt system med högre kvalitet och en ökad likvärdighet. Uppdraget ska redovisas senast den 21 oktober 2022.

Vidare vill utskottet hänvisa till propositionen Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning (2021/22:159) som regeringen nyligen överlämnat till riksdagen och som behandlas under våren. Propositionen innehåller förslag som syftar till att underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och att förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Regeringen föreslår bl.a. att arbetsmarknadens behov ska få betydelse vid planering och dimensionering av vissa utbildningar inom gymnasieskolan och komvux. Det förslås även att det ska vara möjligt att fritt söka till de yrkesutbildningar inom komvux som erbjuds i det primära samverkansområde som den sökande är hemmahörande i. De ändringar som behövs i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Utskottet ser inte skäl att föregripa det arbete som pågår. Mot ovanstående bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2021/22:3321 (M) yrkandena 4 och 7, 2021/22:4005 (L) yrkandena 2 och 3, 2021/22:4037 (båda M) yrkande 4, 2021/22:4163 (KD) yrkandena 117, 119, 120, 122 och 123 samt 2021/22:4176 (M) yrkande 12.

Yrkeshögskolan

Yrkeshögskolan spelar enligt utskottet en viktig roll för kompetensförsörjningen och för flexibla möjligheter till omställning på arbetsmarknaden.

När det gäller yrkanden om yrkeshögskolan vill utskottet hänvisa till den utredning som pågår om framtidens yrkeshögskola (dir. 2021:88). En särskild utredare ska föreslå de förändringar som krävs i yrkeshögskolans regelverk för att säkerställa den växande utbildningsformens effektiva funktion även för framtiden. Syftet med utredningen är att förtydliga yrkeshögskolans roll i utbildningssystemet och att skapa förutsättningar för att yrkeshögskolan ska kunna fortsätta att utvecklas med bibehållen kvalitet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2023.

Utskottet ser inte skäl att föregripa den pågående utredningen och avstyrker därför motionerna 2021/22:3222 (C) yrkande 63 och 2021/22:3987 (M) yrkandena 11 och 13.

Utbud av vuxenutbildning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utbud av vuxenutbildning m.m.

Jämför reservation 12 (C), 13 (V), 14 (KD), 15 (MP) och 16 (V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 62 begärs långsiktiga planeringsförutsättningar för yrkesvux.

Enligt yrkande 65 behöver utbildningsutbudet öka för att bättre möta arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens inom it-relaterade ämnen.

I kommittémotion 2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21 anför motionärerna att det är av stor betydelse att det finns utbildningar av hög kvalitet inom besöksnärringsbranschen och möjlighet till kompetensutveckling och yrkesväxling samt information om de karriärmöjligheter som finns.

I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 18 föreslås att regeringen ser över hur de långsiktiga förutsättningarna för långsiktig planering av vård- och omsorgsutbildningar inom ramen för yrkesvux kan stärkas. Detsamma framförs i kommittémotion 2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 35.

I kommittémotion 2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 32 understryks behovet av CSN-berättigade yrkesutbildningar, exempelvis yrkeshögskoleutbildningar, inom cybersäkerhet.

Enligt kommittémotion 2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 7 bör regeringen se över hur kapaciteten inom va-infrastrukturen kan stärkas genom riktade satsningar på yrkesutbildningar och kompetensutveckling inom va (vatten och avlopp).

I partimotion 2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 anför att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram nationella riktlinjer om samtliga utbildningar för undersköterskor. Med hänsyn till förväntad ökad förekomst av omfattande och sammansatta vårdbehov bland äldre personer som får kommunal vård och omsorg i kombination med ökade kvalitetskrav är det enligt motionärerna angeläget att undersköterskors kompetens regleras och säkerställs.

Enligt kommittémotion 2021/22:2606 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 8 bör en utökad rätt för adopterade att studera sitt modersmål på komvux utredas.

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 9 föreslår motionärerna att det inrättas ett yrkesexamensutbildningsprogram för barnskötare som riktar sig till de som sedan tidigare har en gymnasieutbildning.

I kommittémotion 2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 46 begärs att antalet platser inom regionalt yrkesvux utökas.

I kommittémotion 2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2 anförs att det krävs satsningar på fler utbildningar inom besöksnäringen som anordnas inom yrkeshögskolan och yrkesvux samt av andra aktörer på lokal nivå.

I kommittémotion 2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 18 anförs att ett kompetenslyft för va bör införas som en del av en bredare satsning på kompetenslyft för grön omställning, för att möta behovet av nyrekryteringar och även personal med specifik kompetens, särskilt på landsbygden.

Bakgrund

Yrkesutbildning

Regionalt yrkesvux

Den 1 januari 2017 infördes en modell för statsbidrag för en regionaliserad yrkesutbildning för vuxna, s.k. regionalt yrkesvux. Syftet var att i högre grad möta arbetsmarknadens behov av kompetens genom yrkesutbildning på gymnasial nivå. Utbildningarna ska planeras och bedrivas i samverkan mellan flera kommuner under medverkan av arbetslivet i de samverkande kommunerna. Bestämmelser om statsbidraget regleras i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning. De samverkande kommunerna ska erbjuda kombinationer av nationella kurser i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde, s.k. sammanhållna yrkesutbildningar, eller enstaka kurser. Utbildningen ska organiseras så att eleverna kan kombinera denna med annan utbildning inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna (4 § och 6–7 §§).

Av budgetpropositionen för 2022 framgår bl.a. följande. Satsningen på regionalt yrkesvux är en viktig del i regeringens politik för att motverka arbetslösheten som är en konsekvens av covid-19-pandemin. Denna satsning, som under 2021 nådde sin största omfattning hittills, föreslogs nu ligga kvar på en hög nivå. För att kommunerna ska kunna planera utbildningen behöver satsningen på regionalt yrkesvux vara långsiktig och stabil över tid. Regeringens ambition är därför att nivån på satsningen ska vara stabil de kommande åren, även om statsbidraget kan behöva justeras för att kommunerna ska kunna möta de utbildningsbehov som finns.

Kombinationsutbildningar inom komvux, dvs. utbildningar som kombinerar sfi eller svenska som andraspråk med en gymnasial yrkesutbildning, förkortar ofta vägen till arbete för nyanlända. Anledningen är att individen studerar svenska språket och ett yrke samtidigt, vilket gör att den sammanlagda tiden i utbildning blir kortare. Utbildningarna är dock dyra att anordna. För att studierna ska bli framgångsrika behövs ofta dubbla lärarinsatser med både yrkes- och språklärare, oftast små elevgrupper samt

stöd på elevernas modersmål och annat stöd som t.ex. särskild handledning av eleverna. Under 2021 inledde regeringen en satsning på högre ersättning till kommunerna för kombinationsutbildningar. Det krav på kommunal medfinansiering av utbildning som ställs för att statsbidrag ska lämnas för regionalt yrkesvux gäller inte heller för kombinationsutbildningarna. Regeringen föreslog att satsningen på dessa utbildningar skulle fortsätta under 2022 (s.126–127). Statsbidraget för regionalt yrkesvux, inklusive kombinationsutbildningar, bör utökas för 2022 och framåt. Regeringen föreslog att statsbidraget tillförs 1 540 miljoner kronor 2022. För 2023 och 2024 beräknas 1 200 miljoner kronor avsättas årligen för statsbidraget. Riksdagen beslutade för 2022 i enlighet med detta (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16, bet. 2021/22:UbU1, rskr. 2021/22:108).

Nationella yrkespaket

Skolverket har på uppdrag av regeringen tagit fram sammanhållna yrkesutbildningar, s.k. yrkespaket. De kan användas inom gymnasieskolans introduktionsprogram och komvux och kan fungera som påbyggbara utbildningar som stegvis kan leda till examen. Yrkespaketen består av en kombination av gymnasiala kurser som ska matcha de kompetenskrav som arbetsmarknaden ställer. Utbildningen kan därför variera i längd beroende på arbetslivets krav och individens förutsättningar och behov.

Fler platser på specialistundersköterskeutbildning inom yrkeshögskolan

Under 2021 initierade riksdagen en satsning på fler platser på specialistundersköterskeutbildning inom yrkeshögskolan. För att satsningen ska kunna fortsätta föreslogs i budgetpropositionen för 2022 ytterligare 21 000 000 kronor för 2022 och 30 000 000 kronor för 2023. Riksdagen beslutade i enlighet med detta (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16, bet. 2021/22:UbU1, rskr. 2021/22:108)

Undersköterska blir en skyddad yrkestitel

Riksdagen har beslutat att endast den som har ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska ska få använda titeln i yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område och i verksamhet enligt socialtjänstlagen (2001:453) och enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Den som saknar ett sådant bevis ska inte heller få använda en titel som kan förväxlas med yrkestiteln undersköterska. Grunden för att få en skyddad yrkestitel kommer att vara det nya utbildningsinnehållet i gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram. Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2023 (prop. 2020/21:175, bet. 2020/21:SoU30, rskr. 2020/21:376).

Ett nationellt vårdkompetensråd

Regeringen har inrättat ett nationellt vårdkompetensråd som startade sin verksamhet den 1 januari 2020 vid Socialstyrelsen. Rådet ska långsiktigt samordna, kartlägga och verka för att effektivisera kompetensförsörjning av personal inom vården (se pressmeddelanden från Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet den 24 september och den 17 december 2019).

MYH:s uppdrag – kartlägga och föreslå fler vägar till vårdirken

MYH har fått i uppdrag av regeringen att tillsammans med Universitetskanslersämbetet och Skolverket kartlägga och analysera hur gymnasieskolans, vuxenutbildningens, yrkeshögskolans och högskolans utbildningsinsatser kan komplettera varandra för att bättre bidra till vårdens kompetensförsörjning. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2022 (U2021/00256).

Propositionen Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Regeringen överlämnade i februari 2022 propositionen Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande (2021/22:123) till riksdagen. Regeringen lämnar i propositionen förslag som syftar till att validering inom komvux i högre grad ska tillgodose de behov som finns på arbetsmarknaden och hos enskilda. Riksdagen avser att behandla propositionen under våren.

Skolverkets uppdrag – inledande kartläggning och validering inklusive fördjupad kartläggning inom komvux

Skolverket har i sitt regleringsbrev för 2022 (U2020/06271 (delvis) U2021/01369 (delvis) U2021/02806 m.fl.) fått regeringens uppdrag att utforma stöd till kommunerna för genomförande av inledande kartläggning av presumtiva elevers kunskande och validering inklusive fördjupad kartläggning av kunskande för elever i komvux. Skolverket ska också ge kommunerna stöd när det gäller hur kompletterande utbildning kan genomföras inom komvux. Myndigheten ska även följa upp utvecklingen av kartläggning, validering och kompletterande utbildning. Uppföljningen ska göras på individnivå där så är möjligt och lämpligt. Myndigheten ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om arbetet. Den del av uppdraget som avser stöd till kommunerna ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 februari 2024. Den del av uppdraget som avser uppföljning av utvecklingen av kartläggning, validering och kompletterande utbildning ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 februari 2024 och slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 oktober 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att inom kommunernas vuxenutbildning och yrkeshögskolan prioriterar regeringen hög kvalitet i utbildningarna och att fler ska ha möjlighet att studera. Som framgår av avsnittet ovan pågår ett kontinuerligt reform- och utvecklingsarbete för att förbättra kvaliteten inom vuxenutbildningen. Regeringen har även de senaste åren gjort satsningar på utbildningsplatser inom ramen för Kunskapslyftet i hela landet för att möta de behov pandemin har skapat. Kunskapslyftet är enligt regeringen centralt både för att de som står utanför arbetsmarknaden ska kunna etablera sig och för att ge möjlighet till omställning för de som redan är etablerade men som vill gå vidare till mer kvalificerade arbeten. Regeringen föreslog i

budgetpropositionen för 2022 fortsatta satsningar inom Kunskapslyftet för att möta de omfattande utbildningsbehov som finns.

Vidare anser regeringen att satsningen på regionalt yrkesvux är en viktig del för att motverka arbetslösheten. Regeringen framhåller att kombinationsutbildningar inom komvux, dvs. utbildningar som kombinerar sfi eller svenska som andraspråk med en gymnasial yrkesutbildning, ofta förkortar vägen till arbete för nyanlända. Under 2021 inledde regeringen en satsning på högre ersättning till kommunerna för kombinationsutbildningar och regeringen föreslår att satsningen på dessa utbildningar fortsätter 2022. Statsbidraget för regionalt yrkesvux, inklusive kombinationsutbildningar, har utökats för 2022 och framåt. Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2022 att statsbidraget tillförs 1 540 miljoner kronor 2022. För 2023 och 2024 beräknas 1 200 miljoner kronor avsättas årligen för statsbidraget. Riksdagen beslutade för 2022 i enlighet med detta (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16, bet. 2021/22:UbU1, rskr. 2021/22:108).

Skolverket har på uppdrag av regeringen tagit fram sammanhållna yrkesutbildningar, s.k. yrkespaket. De kan användas inom gymnasieskolans introduktionsprogram och komvux och kan fungera som påbyggbara utbildningar som stegvis kan leda till examen. Yrkespaketet består av en kombination av gymnasiala kurser som ska matcha de kompetenskrav som arbetsmarknaden ställer. Utbildningen kan därför variera i längd beroende på arbetslivets krav och individens förutsättningar och behov.

Utskottet vill också hänvisa till att kortare yrkeshögskoleutbildningar i form av kurser och kurspaket (korta utbildningar) infördes inom yrkeshögskolan 2020 och resurserna till dessa korta utbildningar utökades kraftigt under 2020 för att motverka covid-19-pandemins negativa effekter. Vidare har MYH sedan 2020 i uppdrag att genomföra en treårig försöksverksamhet med s.k. yh-flex i syfte att skapa snabbare och mer flexibla vägar till en yrkeshögskoleexamen.

Det pågår således omfattande statliga satsningar på vuxenutbildningen. Några riktade insatser av det slag som efterfrågas i motionsyrkandena är utskottet inte berett att ställa sig bakom. Inte heller ser utskottet något behov av översyn eller andra åtgärder i fråga om vissa utbildningar.

När det särskilt gäller undersköterskeutbildningar vill utskottet tillägga följande. Riksdagen har beslutat om en skyddad yrkestitel för undersköterskor. Endast den som har ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska ska få använda titeln i yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område och i verksamhet enligt socialtjänstlagen och enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Den som saknar ett sådant bevis ska inte heller få använda en titel som kan förväxlas med yrkestiteln undersköterska. Grunden för att få en skyddad yrkestitel kommer att vara det nya utbildningsinnehållet i gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram. Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2023 (prop. 2020/21:175, bet. 2020/21:SoU30, rskr. 2020/21:376).

Under 2021 initierade riksdagen en satsning på fler platser på specialistundersköterskeutbildningar inom yrkeshögskolan. För att satsningen

ska kunna fortsätta föreslogs i budgetpropositionen för 2022 ytterligare 21 000 000 kronor för 2022 och 30 000 000 kronor för 2023. Riksdagen beslutade i enlighet med detta (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16, bet. 2021/22:UbU1, rskr. 2021/22:108). Vidare har MYH fått i uppdrag av regeringen att tillsammans med Universitetskanslersämbetet och Skolverket kartlägga och analysera hur gymnasieskolans, vuxenutbildningens, yrkeshögskolans och högskolans utbildningsinsatser kan komplettera varandra för att bättre bidra till vårdens kompetensförsörjning. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2022 (U2021/00256).

Mot ovanstående bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2021/22:496 (V) yrkande 1, 2021/22:2606 (V) yrkande 8, 2021/22:3222 (C) yrkandena 62 och 65, 2021/22:3242 (C) yrkande 21, 2021/22:3243 (C) yrkande 18, 2021/22:3244 (C) yrkande 35, 2021/22:3245 (C) yrkande 32, 2021/22:3681 (C) yrkande 7, 2021/22:4062 (MP) yrkande 18, 2021/22:4163 (KD) yrkande 9, 2021/22:4212 (KD) yrkande 46 och 2021/22:4219 (KD) yrkande 2.

Svenska för invandrare m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om svenska för invandrare m.m.

Jämför reservation 17 (M), 18 (SD), 19 (KD), 20 (L), 21 (SD, KD) och 22 (SD, L).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 11 begärs att de nationella proven i sfi ska vara obligatoriska inom samtliga kurser.

Enligt yrkande 14 ska det huvudsakliga syftet med sfi vara att förkorta vägen till arbete samtidigt som individen utvecklar sin kompetens till arbetsmarknadens kompetenskrav. Det behöver enligt motionärerna förtydligas i lagstiftningen att det är att komma i arbete som är målet med utbildningen.

I kommittémotion 2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 17 anföras att kraven på sfi bör skärpas i fråga om närvaro, resultat och utbildningsinnehåll. Bland annat ska det ges obligatorisk undervisning om det svenska samhället och om rättigheter och skyldigheter för medborgare. Ämnena ska testas och kraven vara tydliga på hög kunskapsnivå för att man ska bli godkänd. Vidare ska enligt motionärerna lärare vara certifierade i svenska språket på nivå C1 för att få fast anställning inom vuxenutbildningen.

Enligt yrkande 18 är det problematiskt att det inte finns någon fastställd tidsgräns för sfi. En borte gräns på två år för sfi-undervisning bör enligt motionärerna införas.

Kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 124 behandlar möjligheten att få vissa yrkesutbildningar på sitt eget språk för att kunna lära sig svenska under praktik, som ett sätt att snabbare komma i arbete och få egenförsörjning.

I yrkande 125 ställs det ökade krav på deltagande och resultat i sfi. Bland annat ska det enligt motionärerna inte gå att tacka nej till ett erbjudet arbete med hänvisning till studier om personen i fråga efter ett antal månader inte påvisar studieresultat.

I kommittémotion 2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 15 anförs att sfi med yrkesutbildning stegvis bör bli huvudalternativ för nyanlända och att detta ska erbjudas av alla kommuner.

Partimotion 2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 16 handlar om att höja de nationella kraven på sfi. Enligt motionärerna misslyckas många kommuner med upphandlingen av högkvalitativ sfi för att de lagstiftade grundkraven är för låga. Därför behöver kraven på vad sfi ska innefatta, vilken flexibilitet som ska finnas och vilken kvalitet den ska uppnå, enligt motionärerna, skärpas i gällande regelverk.

Enligt kommittémotion 2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 10 bör kunskapsstappet som kan ha uppstått hos sfi-elever under pandemin särskilt kartläggas, med särskilt fokus på studieväg 1 och 2.

I motion 2021/22:2357 av Christer Nylander (L) yrkande 1 anförs att progressionsuppföljning av sfi-elever är huvudmannens ansvar och bör skrivas in i skollagen. Många av de elever som läser sfi i landets kommuner har enligt motionären en hörselnedsättning. Detta kan leda till långsam eller obefintlig studieprogression. Inte bara kognitiva kartläggningar behöver göras, utan även hörselscreening.

Enligt yrkande 2 bör Skolverket få i uppdrag att ta fram kursplaner för teckenspråk för andraspråksinlärare inom vuxenutbildningen. Mot bakgrund av att det inom den kommunala vuxenutbildningen finns nationella kursplaner och betygskriterier i sfi och svenska som andra språk. Däremot finns inga nybörjar- eller fortsättningskurser, med kursplan, poängomfattning, kunskapskrav och betygskriterier i ämnet teckenspråk för vuxna nybörjare med annat modersmål än svenska.

Gällande rätt och bakgrund

Gällande rätt

Utbildning i svenska för invandrare (sfi) ingår i skolformen kommunal vuxenutbildning. Den syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket samt till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Utbildningen får genomföras på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar (20 kap. 4 § skollagen).

Utbildning i sfi ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Huvudmannen ska verka för att

undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov (20 kap. 24 § skollagen). Huvudmannen ska också i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och för att utbildning i sfi ska kunna kombineras med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik eller annan utbildning. Utbildningen ska dessutom kunna kombineras med förvärvsarbete (20 kap. 25–26 §§ skollagen).

Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen. Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader. Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja en utbildning i sfi erbjuds studie- och yrkesvägledning.

Varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till utbildning i svenska för invandrare hos kommunen (20 kap. 29–30 §§ skollagen). En person har rätt att delta i utbildning i sfi fr.o.m. det andra kalenderhalvåret det år då han eller hon fyller 16 år, om han eller hon är bosatt i landet och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge (20 kap. 31 § skollagen).

En sammanhållen utbildning för nyanlända som har utbildningsplikt

Riksdagen har beslutat att det ska införas en skyldighet för kommunerna att inom den kommunala vuxenutbildningen tillhandahålla en sammanhållen utbildning för de som tar del av det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringsprogrammet) och som på grund av kort utbildning inte bedöms kunna matchas mot arbete under tiden i programmet. De ska inom ramen för etableringsprogrammet i huvudsak ta del av kommunal vuxenutbildning i sfi eller motsvarande utbildning vid folkhögskola, samhällsorientering och utbildning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande eller gymnasial nivå, kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning eller motsvarande utbildning inom folkhögskolan. Kravet på att ta del av utbildning brukar kallas utbildningsplikt.

Den sammanhållna utbildningen ska syfta till att ge deltagarna sådana kunskaper som de behöver för att kunna studera vidare eller etablera sig på arbetsmarknaden. Den ska omfatta minst 23 timmars undervisning i veckan i genomsnitt och följa en plan beslutad av hemkommunen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, organisation och huvudsakliga innehåll. Lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2022 (prop. 2021/22:51, bet. 2021/22:UbU9, rskr. 2021/22:146).

Betänkandet Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66)

I december 2020 överlämnade den s.k. Klivutredningen (direktiv 2018:23) sitt betänkande Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66) till regeringen. I betänkandet redovisas uppdraget att utreda behovet av förändringar när det gäller sfi och sfi i kombination med annan utbildning inom kommunal vuxenutbildning. Utredningen föreslår bl.a. följande:

- Stödmaterial för stärkt beställarkompetens inom upphandling samt allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete inom komvux.
- Förbättrad statistik om bl.a. studieresultat och kostnader.
- Ett s.k. kommunalt språkansvar som ska stödja kommunerna och skärpa befintliga krav på deras arbete med att söka upp, motivera och stödja individer att påbörja och slutföra hela sfi-utbildningen.
- Tidsbegränsad sfi-utbildning (fyra år med möjlighet till individuell förlängning) och fastställda kurstider.
- Ändamålsenliga individuella studieplaner och progressionsplanering.
- Obligatorisk kartläggning av litteraciteter samt bedömningsmaterial för undervisningen: Bygga svenska vux.
- Reglering av distansundervisning inom sfi.
- Olika former av kompetensutvecklingsinsatser specifikt för sfi och övriga komvux.
- En plan för ökade behörighetskrav för lärare i sfi.
- Profilering mot vuxenutbildning av högskolekurser i svenska som andraspråk.
- Forskarskola och medel för praktiktäna ämnesdidaktisk forskning om vuxnas lärande av och på svenska som andraspråk inom komvux.

Remisstiden gick ut den 8 april 2021. Ärendet är under beredning inom Regeringskansliet.

Utredningen Sfi-peng till utbildningsanordnare

En särskild utredare har fått i uppdrag av regeringen att föreslå hur en ersättning till utbildningsanordnare för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) som baseras på uppnådda språkresultat, en s.k. sfi-peng, kan utformas (dir. 2020:138, tilläggsdirektiv 2021:85). Syftet med en sådan ersättning ska vara att stimulera och ge utbildningsanordnare stärkta incitament att verka för en större måluppfyllelse för eleverna, så att resultaten och genomströmningen i sfi förbättras.

Utredaren ska bl.a.

- analysera hur en sfi-peng till utbildningsanordnare kan utformas, där ersättningen baseras på uppnådda språkresultat och där individers olika

förutsättningar och erfarenheter samt andra faktorer som påverkar studietiden beaktas

- analysera i vilken mån och i så fall hur en sådan ersättning kan komma utbildningsanordnare till del vid elevers avbrott i studierna
- analysera risker för att sfi-pengen utnyttjas felaktigt och identifiera lämpliga motåtgärder
- analysera möjliga standardiserade och i förhållande till utbildningsanordnaren oberoende mätinstrument för värdering av inledande språknivå och uppnådda språkresultat och föreslå ett system för hur progressionen ska mätas som underlag för en sfi-peng
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2022.

Skolverkets rapport om covid-19-pandemins påverkan på skolväsendet

Skolverket överlämnade i december 2021 rapporten Covid-19-pandemins påverkan på skolväsendet delredovisning 4 – Komvux (dnr 2020:1056) till regeringen. För att följa upp konsekvenser inom komvux genomförde Skolverket under hösten 2021 en enkätundersökning till samtliga kommuner som är huvudmän för komvux.

Enligt huvudmännens bedömning har ett kunskapstapp skett i viss utsträckning inom de flesta skolformsdelarna inom komvux. Störst bedöms tappet inom sfi vara, där huvudmän pekar på att elevernas progression gått långsammare under pandemin. Skolverket bedömer att det finns en risk att färre elever når målen inom sfi, även under pandemins andra år.

Huvudmän lyfter i Skolverkets uppföljningar fram att progressionen inom sfi har blivit långsammare under pandemin bl.a. på grund av tekniska utmaningar samt att det funnits begränsade möjligheter att öva på att tala svenska. Skolverkets statistik om elever och studieresultat i komvux 2020 stämmer väl överens med den bild som huvudmän ger av långsammare progression och utmaningar med distansutbildning för elever inom sfi på studieväg 1 och studieväg 2. Statistiken visar att kurser inom sfi som eleverna avslutade under 2020 pågick i genomsnitt i 33 veckor under 2020. Under 2019 var genomsnittet 28 veckor. Längden på kurserna har alltså ökat tydligt under 2020 jämfört med 2019. Ökningen i antal veckor var betydligt större för studieväg 1 och 2 än för studieväg 3.

Skolverket har vid tre tidigare tillfällen följt upp lägesbilden inom komvux under covid-19-pandemin. Detta har gjorts genom undersökningar som riktat sig till huvudmän. Två uppföljningar gjordes under 2020, den första i maj 2020 och den senare i oktober samma år. Lägesbilden inom komvux följdes också upp i maj 2021.

Skolverkets uppdrag – information om och stöd i genomförandet av kombinationsutbildningar inom komvux

Skolverket har i sitt regleringsbrev för 2022 (U2020/06271 (delvis) U2021/01369 (delvis) U2021/02806 m.fl.) fått regeringens uppdrag att informera och ge stöd till kommunerna när det gäller kombinationsutbildningar mellan kommunal vuxenutbildning i sfi eller svenska som andraspråk inom komvux och yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom komvux (regionalt yrkesvux). Skolverket ska göra en uppföljning av satsningen, bl.a. när det gäller antalet deltagande kommuner, utbildningsinriktningar, genomströmning och resultat. Vidare ska en analys av sysselsättning efter avslutad utbildning genomföras. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 januari 2023.

Skolinspektionens uppdrag – granskning av sfi

Skolinspektionen har i sitt regleringsbrev för 2022 (U2020/05124 U2021/03596 U2021/04851 (delvis) m.fl.) fått regeringens uppdrag att genomföra en granskning av sfi. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 28 februari 2024.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare anfört (bl.a. bet. 2020/21:UbU15) anser utskottet att utbildningen inom sfi är viktig. Den är ofta ett första steg för människors möjlighet till etablering i det svenska samhället. Ett flertal motionsyrkanden handlar om kvalitet och resultat inom sfi. Utskottet delar uppfattningen att dessa frågor är av stor vikt.

I december 2020 överlämnade Klivautredningen sitt betänkande Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66) till regeringen. I betänkandet redovisas uppdraget att utreda behovet av förändringar när det gäller sfi och sfi i kombination med annan utbildning inom kommunal vuxenutbildning. Utredningen har lämnat ett antal förslag, bl.a. om tidsbegränsad sfi-utbildning och fastställda kurstider och om ändamålsenliga individuella studieplaner och progressionsplanering. Ärendet är under beredning inom Regeringskansliet.

Vidare har en särskild utredare fått i uppdrag av regeringen att föreslå hur en ersättning till utbildningsanordnare för kommunal vuxenutbildning i sfi som baseras på uppnådda språkresultat, en s.k. sfi-peng, kan utformas (dir. 2020:138, tilläggsdirektiv 2021:85). Syftet med en sådan ersättning ska vara att stimulera och ge utbildningsanordnare stärkta incitament att verka för en större måluppfyllelse för eleverna, så att resultaten och genomströmningen i sfi förbättras. Utredaren ska bl.a. analysera hur en sfi-peng till utbildningsanordnare kan utformas, där ersättningen baseras på uppnådda språkresultat och där individers olika förutsättningar och erfarenheter samt

andra faktorer som påverkar studietiden beaktas. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2022.

Utskottet vill även hänvisa till att riksdagen har beslutat att det ska införas en skyldighet för kommunerna att inom den kommunala vuxenutbildningen tillhandahålla en sammanhållen utbildning för de som tar del av det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringsprogrammet) och som på grund av kort utbildning inte bedöms kunna matchas mot arbete under tiden i programmet. Den sammanhållna utbildningen ska syfta till att ge deltagarna sådana kunskaper som de behöver för att kunna studera vidare eller etablera sig på arbetsmarknaden. Den ska omfatta minst 23 timmars undervisning i veckan i genomsnitt och följa en plan beslutad av hemkommunen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, organisation och huvudsakliga innehåll. Lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2022 (prop. 2021/22:51, bet. 2021/22:UbU9, rskr. 2021/22:146).

Skolverket har i sitt regleringsbrev för 2022 (U2020/06271 (delvis) U2021/01369 (delvis) U2021/02806 m.fl.) fått regeringens uppdrag att informera och ge stöd till kommunerna när det gäller kombinationsutbildningar mellan kommunal vuxenutbildning i sfi eller svenska som andraspråk inom komvux och yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom komvux (regionalt yrkesvux). Vidare har Skolinspektionen i sitt regleringsbrev för 2022 (U2020/05124 U2021/03596 U2021/04851 (delvis) m.fl) fått regeringens uppdrag att genomföra en granskning av sfi.

Utskottet ser med intresse fram emot det fortsatta arbetet med att förbättra och stärka sfi men ser inte skäl att föregripa det arbete som pågår.

Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2021/22:2357 (L) yrkandena 1 och 2, 2021/22:2524 (SD) yrkandena 17 och 18, 2021/22:3965 (L) yrkande 16, 2021/22:4163 (KD) yrkandena 124 och 125, 2021/22:4176 (M) yrkandena 11 och 14 samt 2021/22:4212 (KD) yrkande 15.

När det gäller yrkandet om att kartlägga kunskapstappet hos sfi-elever under pandemin vill utskottet hänvisa till att Skolverket i december 2021 överlämnade rapporten Covid-19-pandemins påverkan på skolväsendet delredovisning 4 – Komvux (dnr 2020:1056) till regeringen. För att följa upp konsekvenser inom komvux genomförde Skolverket under hösten 2021 en enkätundersökning till samtliga kommuner som är huvudmän för komvux. Skolverket har också vid tre tidigare tillfällen följt upp lägesbilden inom komvux under covid-19-pandemin. Därmed får motion 2021/22:4005 (L) yrkande 10 anses vara tillgodosedd och avstyrks.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlat tidigare under valperioden, under riksmötet 2018/19 (bet. 2018/19:UbU12 Vuxenutbildning), under riksmötet 2019/20 (bet. 2019/20:UbU14 Vuxenutbildning och bet. 2019/20:UbU22 Komvux för stärkt kompetensförsörjning) och under riksmötet 2020/21 (bet. 2020/21:UbU15 Vuxenutbildning). Riksdagen har avslagit motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. **Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, punkt 1 (SD, KD)**

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 117 och 120 samt avslår motionerna

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 85,

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 10,

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 29,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 6 och

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Vi anser att det bör utredas att införa en kontrollstation efter en termins studier inom vuxenutbildningen. Ett samtal bör hållas för att utvärdera den enskildes förutsättningar att tillgodogöra sig studierna. Om en elev uppvisar en låg närvaro eller bristande motivation bör utbildningsplatsen i stället kunna erbjudas en annan elev. Kostnaden för eleven kvarstår i sådana fall under terminen, men därefter skulle någon annan erbjudas platsen. En kontrollstation skulle därmed kunna stödja eleverna i deras kunskapsinhämtning, men också ge en mer effektiv vuxenutbildning.

Vidare anser vi att det är viktigt att tydligt marknadsföra yrkesutbildning, yrkeshögskola och lärlingsutbildning som vägar att få en yrkesexamen och betona hur viktiga de är för att snabbt komma ut på arbetsmarknaden.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

2. **Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, punkt 1 (M)**

av Lars Hjalmered (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8 och avslår motionerna

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 85,

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 10,

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 29,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 6 och

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 117 och 120.

Ställningstagande

Vi motsätter oss det nya förenklade betygssystem som det beslutades om våren 2020. Som flera remissinstanser påpekar kan det bli otydligt och motverkar statushöjning att återgå till ett tidigare system, och det kan bli förvirrande för elever som läser sfi samt grundskole- och gymnasiekurser parallellt att ha olika betygsbeteckningar. Det kan också bli svårt för arbetsgivare att jämföra betyg, och elever riskerar att inte motiveras att nå längre med en utbyggd betygsskala då de inte kan utföra topprestationer motsvarande A i betygsskalan. Vi vill därför att ett gemensamt och sammanhållet betygssystem ska återinföras.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. **Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, punkt 1 (C)**

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 85 och

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 10 och

avslår motionerna

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 29,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 6,
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 117 och 120 samt
2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Coronakrisen har inte bara inneburit utmaningar och problem för skolor. Den har också inneburit att allt fler människor blivit arbetslösa och korttidspermitterats. I ett läge av en djup lågkonjunktur spelar utbildningssystemet en avgörande roll för att stärka samhället och låta människor stå bättre rustade när ekonomin vänder. Jag vill att möjligheten att läsa om kurser på komvux trots godkända betyg utreds.

I äldre åldersgrupper är också utbildningen central för att vända utvecklingen i utanförskapsområdena. Det behövs fler vägar till studier på gymnasienivå, särskilt för de som lämnat påbörjade studier eller inte fullföljt grundskolan. Vuxenutbildningen är central för att fler ska kunna ta sig in på arbetsmarknaden och för att integrationen ska fungera bättre. Komvux och yrkesvux måste finnas tillgängligt för boende i utanförskapsområden. Var du bor ska inte avgöra ditt utbildningsutbud.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

4. Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, punkt 1 (L)

av Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 29 och

avslår motionerna

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 85,

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 10,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 6,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 117 och 120 samt

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

En stor andel av de vuxna som kommer till Sverige saknar akademisk utbildning eller längre yrkeserfarenheter. Vi behöver tidigt investera i dessa människor så att de kommer i jobb. Alltför många i denna grupp, särskilt kvinnor, har inte fått tillräckliga insatser och i stället hamnat i ett långt bidragsberoende.

Alla ska ha en möjlighet att jobba. Även den som är särskilt svag på arbetsmarknaden och som exempelvis saknar gymnasieutbildning måste ha en väg till att stärka sin kompetens och utbildas till ett bristyrke. Yrkesutbildningar spelar en viktig roll bl.a. för att fler nyanlända ska komma i arbete. De som läser på vuxenutbildningen är i dag en mycket heterogen grupp, vilket kräver att vuxenutbildningen i högre utsträckning måste utgå från varje individs individuella behov. Kvaliteten i undervisningen när det gäller både grundläggande vuxenutbildning och gymnasienivå måste förbättras långsiktigt.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

5. Kvalitet och organisation i vuxenutbildningen, punkt 1 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 6 och avslår motionerna

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 85,

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 10,

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 29,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 117 och 120 samt

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Det behövs ett grönt kunskapslyft för att underlätta omställning till en hållbar arbetsmarknad, motverka arbetslöshet och skapa hållbara jobb för unga. Jag vill att alla människor ska ges möjligheten att bidra till omställningen. Bygget av framtidens Sverige kommer att skapa tusentals och åter tusentals arbetstillfällen. För att den mångfald av kompetens och erfarenhet som många redan besitter ska förvaltas på bästa sätt måste människor erbjudas möjligheten att om- och vidareutbilda sig under hela yrkeslivet. När fossila verksamheter fasas ut bör staten samtidigt investera i grön industri och gröna innovationer i hela landet för att genom klimatomställningen skapa nya gröna jobb. Staten bör ta ett särskilt ansvar för trygghetssystem och skyddsnät under omställningen. Därför bör regeringen lansera ett grönt kunskapslyft med syfte att underlätta teknik- och kompetensskifte och omställning till en hållbar arbetsmarknad. Kunskapslyftet bör genomföras som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom vuxenutbildningen samt gymnasieskola

och högskola i syfte att motverka arbetslöshet och skapa hållbara jobb för unga.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

6. Upphandlingssystem, punkt 2 (KD, L)

av Fredrik Malm (L), Christian Carlsson (KD) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 3 och
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 123.

Ställningstagande

Vi anser att man bör utreda ett nytt upphandlingssystem som premierar kvalitet före kvantitet i vuxenutbildningen. Ska komvux bli en likvärdig skolform som sätter kvalitet i första rummet måste det tas initiativ till en statlig utredning med syfte att ta fram ett alternativ till dagens upphandlingssystem. Det är viktigt att alternativet tas fram och utvecklas i tät dialog med professionen. Syftet är att ta fram en modell som fördelar resurser genom indikatorer som premierar kvalitet, lärarledd undervisning och progression.

7. Valfrihet inom vuxenutbildningen m.m., punkt 3 (M)

av Lars Hjälmared (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3321 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 4 och 7,
2021/22:4037 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 4 och
2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 12 och
avslår motionerna
2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 2 och
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 119 och 122.

Ställningstagande

Vi anser att det behövs reformer för att anpassa utbildningsväsendet bättre till arbetsmarknadens efterfrågan och yrkesverksammas behov av omställning och kompetensutveckling.

Vi vill att alla människor ska ha möjlighet till omställning genom att skaffa sig en utbildning som motsvarar arbetsmarknadens efterfrågan för att skapa fler chanser till jobb. Både för dem som saknar en fullständig utbildning och för dem som vill byta yrke eller inriktning spelar den kommunala vuxenutbildningen en viktig roll.

För att möta de krav som ett globaliserat kunskapssamhälle ställer och förbättra matchningen på arbetsmarknaden måste en modern vuxenutbildning vara mer efterfrågestyrd än i dag. Individens och näringslivets omställningsbehov förändras snabbt och anpassningar till denna efterfrågan behöver göras. En ökad mångfald av utbildningsanordnare bidrar samtidigt såväl till en kvalitetshöjande konkurrens som till en ökad utbudsbredd – när det gäller både innehåll och form. Det ger individen bättre möjligheter att studera mer anpassat utifrån såväl sina behov som utifrån yrkeslivet. Vi vill därför att en valfrihetsreform genomförs i vuxenutbildningen som innebär att den studerande fritt ska få välja att läsa vuxenutbildning inom kommunal eller annan regi. Alliansregeringen tillsatte utredningen Frivux – Valfrihet i vuxenutbildningen (SOU 2008:17) som kom med sitt betänkande under 2008. En valfrihetsreform med utgångspunkt i betänkandet om Frivux bör genomföras i vuxenutbildningen där den studerande fritt ska få välja att läsa vuxenutbildning inom kommunal eller annan regi.

En viktig del i detta är att ersättningen till anordnarna ger rätt incitament till att uppnå en god kvalitet och resultat. I dag utgår ersättningen från deltagartimmar eller närvaro och inte från hur väl rustade eleverna blir i det svenska språket. Det kan leda till att anordnare behåller elever längre än nödvändigt utan att eleverna varken får med sig bättre kunskaper eller kommer närmare arbetsmarknaden. Vi föreslår därför att ersättningen till utbildningsanordnare ska utgå från uppnådda resultat och att en resultatbaserad ersättning i all vuxenutbildning införs.

Vidare anser vi att gränsdragningen mellan kommunernas yrkesvux och Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsåtgärder bör ses över och tydliggöras. Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildningar bör slopas. I dag driver och upphandlar Arbetsförmedlingen utbildningar, trots att motsvarande redan finns i kommunerna. Lägg ner Arbetsförmedlingens utbildningar och stötta kommunerna med motsvarande summa. Det skulle innebära större utbud och en generell kvalitetshöjning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

8. Valfrihet inom vuxenutbildningen m.m., punkt 3 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 119 och 122 samt avslår motionerna

2021/22:3321 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 4 och 7,

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 2,

2021/22:4037 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 4 och

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Jag vill utreda möjligheten att införa ett fritt skolval inom kommunal vuxenutbildning. Detta innebär att om en viss utbildning inte tillhandahålls i den egna kommunen ska en person kunna söka en utbildningsplats i en annan del av landet utan att kunna nekas detta.

Vidare anser jag att det finns behov av en efterfrågestyrd vuxenutbildning, och även av yrkeshögskolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

9. Valfrihet inom vuxenutbildningen m.m., punkt 3 (L)

av Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 2 och avslår motionerna

2021/22:3321 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 4 och 7,

2021/22:4037 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 4,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 119 och 122 samt

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Vi vill se en nationell finansieringsmodell som främjar kvalitet och resultat, men som även premierar elevernas arbetsmarknadsetablering. Vi föreslår att en nationell skolpeng för vuxenelever ska införas, för att möjliggöra ökad kvalitet och likvärdighet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

10. Särskilt om yrkeshögskolan, punkt 4 (M)

av Lars Hjälmered (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3987 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 11 och 13 samt avslår motion

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 63.

Ställningstagande

Vi anser att yrkeshögskolans godkännande av utbildningar måste bli mer framtidsinriktat för att även kunna möta morgondagens behov på arbetsmarknaden och inte bara vad som behövs i dag.

Vidare anser vi att kvalitetsgranskningen, i likhet med tillsynen av yrkeshögskolans utbildningar, bör avse enskilda utbildningar och göras utifrån fastslagna kvalitetskriterier som kopplats till resultat och de studerandes utveckling. Hur kvalitetskriterierna ska formuleras och exakt vilka parametrar som ska finnas för kvalitet och resultat bör dock yrkeshögskolan själv få i uppdrag att ta fram.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

11. Särskilt om yrkeshögskolan, punkt 4 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 63 och
avslår motion

2021/22:3987 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 11 och 13.

Ställningstagande

Vidareutbildning och omställning är i dag relativt framgångsrikt, men genomförs i för liten skala. Yrkeshögskolan, en avancerad yrkesutbildning i bristyrken och företagande, är en av svensk arbetsmarknads mest framgångsrika projekt med stora samhällsekonomiska vinster. Den spelar en avgörande roll för att säkra kompetenshöjningen inom svenskt näringsliv. Men yrkeshögskolan behöver skalas upp. Den typ av utbildning som bedrivs inom yrkeshögskolan är en lika naturlig och viktig del av det svenska utbildningssystemet som exempelvis högskolor och universitet. Yrkeshögskolan behöver också stärka samverkan med det lokala och regionala näringslivet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

12. Utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 5 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 62 och 65,

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 18,

2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 35,

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 32 och

2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 7 och

avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 18,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 9,

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 46 och

2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att det behöver skapas långsiktiga planeringsförutsättningar för yrkesvux. Yrkesvux behöver få sina resurser tryggade över flera år för att bättre kunna planera utbildningar och spegla behovet på arbetsmarknaden.

Det är bl.a. viktigt att se över hur kommunerna kan få stärkta förutsättningar för långsiktig planering av vård- och omsorgsutbildningar inom ramen för yrkesvux. Yrkesvux är en utbildning med statlig medfinansiering för de utan fullständiga gymnasiebetyg som vill gå en utbildning för att bli exempelvis vårdbiträde eller undersköterska. Genom denna väg hittar hälso- och sjukvården och äldreomsorgen en stor del av den kompetens man behöver. Eftersom yrkesvux kräver investeringar i mycket utrustning är dock långsiktiga planeringsförutsättningar särskilt viktiga. Det statsbidrag som kommuner kan söka för medfinansiering bör därför löpa över flera års tid, till skillnad från dagens korta ettårsperioder. Jag föreslår att regeringen ser över hur de långsiktiga förutsättningarna för planering av yrkesvux kan stärkas.

Vidare anser jag att utbudet av utbildningar inom it-relaterade ämnen behöver öka för att bättre möta arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens inom området. Det finns även ett behov av CSN-berättigade yrkesutbildningar, exempelvis yrkeshögskoleutbildningar, inom cybersäkerhet.

Besöksnäringen är en snabbt växande, arbetskraftsintensiv näring vilket ökar behovet av kompetens, på både lång och kort sikt. Det är av stor betydelse att det finns utbildningar av hög kvalitet, möjlighet till kompetensutveckling, yrkesväxling samt information om de karriärmöjligheter som finns inom branschen. Det är en näring där många får första jobbet men förutsättningarna ska vara sådana att fler också har sista jobbet här.

Vidare bör regeringen se över hur kapaciteten inom va-infrastrukturen kan stärkas genom riktade satsningar på yrkesutbildningar och kompetensutveckling inom va (vatten och avlopp). Staten har ett samhällsviktigt ansvar i att säkerställa att landets va-organisationer är tänkbara och attraktiva arbetsplatser med goda förutsättningar att både rekrytera och behålla personal med spetskompetens inom modern, klimatsäkrad och digitaliserad va-infrastruktur, samt kunskap om bl.a. långsiktig planering, projektering, upphandling, granskning och projektgenomförande. Särskilt önskvärt är det att säkerställa att mindre organisationer på landsbygden har möjlighet att locka kvalificerad personal och att personer som tar sin examen inom va har goda förutsättningar och incitament att påbörja eller fortsätta sin karriär i den region där de läste utbildningen. Jag vill därför att utbildningar inom va, i synnerhet på landsbygden, förstärks resursmässigt.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

13. Utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 5 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 och avslår motionerna

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 62 och 65,

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 18,

2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 35,

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 32,

2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 7,

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 18,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 9,

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 46 och

2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Det kommer att råda brist på utbildade undersköterskor i framtiden och för att kompetensförsörjningen ska vara tryggad på lång sikt behöver yrket bli mer attraktivt.

Med hänsyn till förväntad ökad förekomst av omfattande och sammansatta vårdbehov bland äldre personer som får kommunal vård och omsorg i kombination med ökade kvalitetskrav, är det angeläget att undersköterskors kompetens regleras och säkerställs. Skolverket har beslutat om ett reviderat vård- och omsorgsprogram inom gymnasieskolan som gäller sedan juli 2021, och det har utformats nationella yrkespaket med förslag på innehåll i sammanhållna yrkesutbildningar som kan ges inom komvux och på gymnasieskolans introduktionsprogram. Dock kommer innehållet i vård- och omsorgsutbildningarna för vuxna fortfarande att variera eftersom huvudmän kan välja om och hur de ska använda de nationella yrkespaketen och eftersom s.k. uppdragsutbildningar ofta är kortare än de utbildningar som ges i form av det nationella yrkespaketet. Enligt betänkandet Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20) har drygt 70 procent av anställda undersköterskor en kommunal vuxenutbildning eller annan vuxenutbildning inom vård och omsorg. Det är med andra ord en betydande andel undersköterskor vars utbildningsinnehåll kommer att skilja sig åt. Utifrån vikten av att kompetensen inom äldreomsorgen säkerställs behöver kraven på likvärdigt innehåll även i vuxenutbildningarna öka.

Regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram nationella riktlinjer om samtliga utbildningar för undersköterskor.

14. Utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 5 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 9,

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 46 och

2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2 och

avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 62 och 65,

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 18,

2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 35,

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 32,

2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 7 och

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 18.

Ställningstagande

Bristen på förskollärare är väl känd men enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Arbetsförmedlingen råder det även brist på barnskötare. Över hälften av de som arbetar i förskolan är barnskötare och de gör ett fantastiskt arbete som kompletterar förskolläraernas. Samtidigt är förutsättningarna för barnskötare inte särskilt bra. Enligt Kommunal har 40 procent av barnskötarna visstidsanställningar och över hälften arbetar deltid. Denna yrkesgrupp behöver lyftas och de behöver bli fler. Barnskötarutbildningen ges antingen på gymnasienivå eller som komvuxutbildning. Det finns relativt begränsad möjlighet att utbilda sig till barnskötare om man redan har en annan gymnasieutbildning. Ett tydligt helhetsgrepp för att utbilda fler barnskötare saknas. För att få fler att med annan gymnasieutbildning att vilja satsa på att bli barnskötare behöver man möjliggöra en kortare utbildning med praktik. Jag föreslår därför, i likhet med ett förslag från Kommunal, att det inrättas ett yrkesexamensutbildningsprogram för barnskötare som riktar sig till de som sedan tidigare har en gymnasieutbildning.

Vidare anser jag att antalet platser inom regionalt yrkesvux bör utökas. Yrkesvux är en mycket framgångsrik utbildningsform i både att lära ut svenska och yrkeskunskaper. Språkutbildningen inom ordinarie sfi uppvisar inte samma goda resultat. Ett skäl till resultaten inom ordinarie sfi kan vara att de

i huvudsak organiseras så att personen först lär sig enbart svenska under flera år och därefter kan börja på en reguljär utbildning. Det gör målet om ett arbete mer avlägset och motivationen riskerar att sjunka, särskilt för den grupp nyanlända som har arbetserfarenhet men ingen längre utbildning. Behoven är stora. Det finns i dag hundratals bristyrken i Sverige. Det är truckförare, lokalvårdare, skogsarbetare, målare, murare och golvläggare för att nämna några.

Besöksnäringen skulle kunna utvecklas ytterligare i landets alla delar, men där krävs satsningar på regionala utbildningar inom yrkeshögskolan och yrkesvux för utbildning och kompetensutveckling inom näringens olika delar. Många goda lokala utbildningar, inte minst för nyanlända, har kommit igång på olika håll i landet. Att använda nya svenskars språkkunskaper, och infödda svenskars lokalkännedom, borde vara en bra kombination för att öka de lokala förutsättningarna för en stärkt turism.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

15. Utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 5 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 18 och avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 62 och 65,

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 18,

2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 35,

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 32,

2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 7,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 9,

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 46 och

2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Det är vanligt att små kommuner utöver finansieringsproblem även har stora problem med organisatoriska och personella resurser, att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens. Kompetensförsörjningen måste säkras. Det kommer att finnas ett stort behov av nyrekryteringar inom va (vatten och

avlopp) de närmaste åren, och för att möta dessa behov krävs satsningar på utbildningar inom va. Ett kompetenslyft för va bör införas som en del av en bredare satsning på kompetenslyft för grön omställning, för att möta behovet av nyrekryteringar och även personal med specifik kompetens, särskilt på landsbygden.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

16. Modersmål för adopterade på komvux, punkt 6 (V, MP)

av Daniel Riazat (V) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2606 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 8.

Ställningstagande

På senare år har det uppdagats en rad oegentligheter kring internationella adoptioner, och riksdagen har på initiativ av Vänsterpartiet beslutat att dessa ska utredas.

I Sverige bor flera tusen människor som är adopterade från andra länder, personer som har rätt att lära sig mer om sitt ursprung. När dessa barn går i skolan har de rätt att lära sig sitt modersmål. Men detta bygger på att det finns grundläggande kunskaper i språket och ett engagemang från både föräldrar och barn. Språkbarriärer är också något som gör det svårare för adopterade att ta del av information om sin bakgrund. I exempelvis Chile görs allt utredningsarbete på spanska och det översätts sedan av ideella krafter i Sverige för att de ska kunna sprida information till berörda personer.

Vi anser att mer måste göras för att stötta adopterade i att söka sitt ursprung. En utökad rätt att studera sitt modersmål på komvux för adopterade bör utredas.

17. Svenska för invandrare m.m., punkt 7 (M)

av Lars Hjalmered (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 11 och 14 samt avslår motionerna

2021/22:2357 av Christer Nylander (L) yrkandena 1 och 2,

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 17 och 18,

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 10,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 124 och

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Det huvudsakliga syftet med sfi ska vara att förkorta vägen till arbete samtidigt som individen utvecklar sin kompetens så att den bättre motsvarar arbetsmarknadens kompetenskrav. Syftet med sfi bör därför förtydligas i skollagen med mål om etablering på arbetsmarknaden. Det behöver förtydligas att det är att komma i arbete som är målet med utbildningen.

För att få ett betyg i den sfi-kurs eleven går ska det vidare vara obligatoriskt att genomföra nationella prov.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

18. Svenska för invandrare m.m., punkt 7 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 17 och 18 samt avslår motionerna

2021/22:2357 av Christer Nylander (L) yrkandena 1 och 2,

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 10,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 124,

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 11 och 14 samt

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Sfi är av avgörande betydelse för att kunna bli anställningsbar och därmed bli en del av det svenska samhället. Kraven behöver däremot skärpas avsevärt. Ett stort problem är t.ex. att det inte finns någon fastställd tidsgräns för sfi utan kursen anses avslutad först när en elev uppnått kunskapskraven för den

aktuella kursen. Detta innebär att sfi-studierna i praktiken kan pågå under oacceptabelt lång tid. Vi menar att det måste införas en bortre gräns för hur länge offentligfinansierade sfi-studier ska få fortgå och vill därför att denna fastställs till två år.

Vidare anser vi att kraven ska skärpas när det gäller närvaro, resultat och utbildningsinnehåll. Personer som anländer till Sverige från andra länder och får studera inom vuxenutbildning, ska där ges obligatorisk undervisning om det svenska samhället och om rättigheter och skyldigheter för medborgare. Ämnena ska testas och kraven vara tydliga på hög kunskapsnivå för att man ska bli godkänd i vuxenutbildningen. Lärare ska vara certifierade i svenska språket på nivå C1 för att få fast anställning inom vuxenutbildningen. Icke legitimerade modersmåls lärare ska endast få tidsbegränsade anställningar, mot bakgrund av att målsättningen måste vara att öka andelen behöriga lärare även inom sfi.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

19. Svenska för invandrare m.m., punkt 7 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 124 och

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 15 och

avslår motionerna

2021/22:2357 av Christer Nylander (L) yrkandena 1 och 2,

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 17 och 18,

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 10 och

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 11 och 14.

Ställningstagande

En arbetsgemenskap är centralt för integrationen och för att personer som kommit till Sverige ska kunna komma i egenförsörjning. Utrikes födda som kommer från lägre utbildningsbakgrund har ofta haft ett praktiskt arbete i hemlandet och har erfarenheter som kan komma väl till pass i en rad bristyrken i Sverige. För att matcha denna grupp krävs utbildningsinsatser i såväl språk som yrkesutbildning i ett tidigt skede i etableringen. Jag anser att sfi med yrkesutbildning stegvis bör bli huvudalternativ för nyanlända och att detta ska erbjudas av alla kommuner.

Vidare är det viktigt att utbildningar möter de behov som finns exempelvis när det gäller språk så att de som skulle kunna gå utbildningar inte hindras av att de inte kan språket. Att tillhandahålla utbildningen på fler språk skulle ge en möjlighet att snabbare komma i arbete och få en egenförsörjning utan de språkkunskaper som i dag krävs. Svenskkunskaperna kan tillskansas parallellt med arbetet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

20. Svenska för invandrare m.m., punkt 7 (L)

av Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2357 av Christer Nylander (L) yrkande 2 och

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 10 och

avslår motionerna

2021/22:2357 av Christer Nylander (L) yrkande 1,

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 17 och 18,

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 124,

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 11 och 14 samt

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Pandemin har inneburit påfrestningar för hela utbildningsväsendet, och bland skolelever har flera internationella studier påvisat betydande kunskapsstapp. Särskilt hårt har svaga elevgrupper drabbats, då de gynnas mest av lärarledd undervisning. Vi menar att det är av särskild vikt att genomföra en kartläggning som kan frambringa information om, och i så fall hur, kunskapsstappet har drabbat eleverna inom sfi-utbildningen, med särskilt fokus på studieväg 1 och 2.

Inom den kommunala vuxenutbildningen finns nationella kursplaner och betygskriterier i sfi och svenska som andra språk. Däremot finns inga nybörjar- eller fortsättningskurser, med kursplan, poängomfattning, kunskapskrav och betygskriterier i ämnet teckenspråk för vuxna nybörjare med annat modersmål än svenska. Att ge dessa elever ett språk är viktigt och bör tas på samma allvar som man gör för svensktalande döva elever, som har kurser och kursplaner på grundläggande och gymnasial nivå, eller döva andrapraksinlärare som går i grund- eller gymnasieskolan. Regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag

att ta fram kursplaner för teckenspråk för andraspråksinlärare inom vuxenutbildningen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

21. Deltagande och resultat i svenska för invandrare, punkt 8 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 125.

Ställningstagande

Vi anser att det behövs ökade krav på deltagande och resultat i sfi. Det ska inte räcka att bara delta och sitta av tid på lektionen. En person ska inte heller kunna tacka nej till ett erbjudet arbete med hänvisning till studier om personen i fråga efter ett antal månader inte påvisar studieresultat.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

22. Nationella krav på svenska för invandrare, punkt 9 (SD, L)

av Fredrik Malm (L), Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Maria Nilsson (L) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 16.

Ställningstagande

Sfi ska hålla hög kvalitet och nå resultat. Tyvärr misslyckas många kommuner med upphandlingen av högkvalitativ sfi för att de lagstiftade grundkraven är för låga. Dagens system skapar ojämlikheter och brister och försvårar för arbetsmarknadsetablering och rörlighet inom Sverige. Därför behöver kraven på vad sfi ska innefatta, vilken flexibilitet som ska finnas och vilken kvalitet

den ska uppnå skärpas. Upphandlingar är viktiga för att skapa rättssäkra köp av offentliga tjänster, men ofta saknar många kommuner förmågan att ställa krav på sfi på sådant sätt att kvaliteten inte försummas till förmån för ett lägre pris. Resultatet blir ofta svaga avtal och utdragna processer med överklaganden från konkurrenter som ytterst drabbar de som ska lära sig svenska.

För att vända på detta vill vi förtydliga och utveckla skollagen och förordningen om vuxenutbildning så att det exempelvis ska bli tydligare hur många timmars lärarledd undervisning en heltidskurs i komvux ska omfatta och vilka möjligheter det ska finnas för elever att studera flexibelt så att de kan avsluta sfi även om de får ett jobb. Detta måste vi ändra på om sfi ska kunna stärkas i hela landet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklad, punkt 10 (M)

Lars Hjälmered (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU12, 2019/20:UbU14 och 2020/21:UbU15. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklad, punkt 10 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD) och Jörgen Grubb (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU12, 2019/20:UbU14 och 2020/21:UbU15. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklad, punkt 10 (C)

Fredrik Christensson (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU12, 2019/20:UbU14, 2019/20:UbU22 och 2020/21:UbU15. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklad, punkt 10 (V)

Daniel Riazat (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU12, 2019/20:UbU14 och 2020/21:UbU15. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 10 (KD)

Christian Carlsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av

utskottet i betänkandena 2018/19:UbU12, 2019/20:UbU14 och 2020/21:UbU15. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 10 (L)

Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU12, 2019/20:UbU14 och 2020/21:UbU15. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:40 av Anne Oskarsson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör prioritera uttalet i sfi-utbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:83 av Amineh Kakabaveh (-):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är av största vikt att öka antalet timmar om samhällsorientering, barnuppfostran och föräldrarnas roll i sfi-undervisningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:436 av Per Lodenius (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser till hela bilden vad gäller tillgång till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt lämplig myndighet att ta fram nationella riktlinjer gällande samtliga utbildningar för undersköterskor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:584 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett språktest för att säkerställa att medarbetare i förskola och skola har tillräckligt goda kunskaper i svenska för att på ett tryggt och rättssäkert sätt kunna vara en del i verksamheten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:708 av Martina Johansson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kompletterande yrkesutbildningar tas fram tillsammans med olika branscher och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:712 av Martina Johansson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur 15 timmars språkstudier kan kompletteras med yrkespraktik på orten för att nå heltidsstudier och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ha ett yrkesspår och ett studiespår i sfi-utbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1302 av Joakim Järrebring m.fl. (S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att snabba på valideringsinsatser i syfte att snabbare komma i rätt utbildning på väg mot arbete och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1532 av Carina Ödebrink och Diana Laitinen Carlsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna ett tydligare mandat för den regionala kompetensförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1595 av Lars Thomsson och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett system där regional prioritering och samordning av nationella resurser för kompetensförsörjning och kompetensmatchning utvecklas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1656 av Rickard Nordin (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka möjligheterna till validering av kompetens som erhålls via spelande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1680 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om yrkeshögskoleplatser i Blekinge och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1794 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa fler vägar till jobb och bättre studiefinansiering och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1985 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa bakgrundskontroller av de som utbildar sig för att hantera sprängämnen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2154 av Joakim Sandell m.fl. (S):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella kompetenskrav för undersköterskerollen, barnsköterskerollen och skötarrollen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2244 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att införa en basutbildning i hälsa och hälsovård för egenvård inom ramen för undervisningen på sfi och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2328 av Malin Danielsson m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra pilotprojekt för att öppna upp vuxenutbildningen för fler och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2357 av Christer Nylander (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att progressionsuppföljning av sfi-elever är huvudmannens ansvar och bör skrivas in i skollagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att ta fram kursplaner för teckenspråk för andraspråksinlärare inom vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2387 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka utbildningsinsatserna kopplat till stålindustrins kompetensbehov och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2431 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på utbildning kopplad till gruvnäringens behov och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2456 av Mats Nordberg m.fl. (SD):

66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möta behovet av utbildade specialister i skogssektorn och förläggning av utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra organisationen och inriktningen inom vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riva upp beslutet om en förenklad betygsskala inom vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav på sfi-undervisningen inom vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bortre gräns på två år för sfi-undervisningen och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särvux ska vara en egen skolform och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2606 av Daniel Riazat m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utökad rätt för adopterade att studera sitt modersmål på komvux bör utredas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2652 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över fördelningen av statsbidrag så att vi kan möjliggöra en likvärdig kompetensförsörjning i hela landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2953 av Patrik Jönsson m.fl. (SD):

62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet utbildningsplatser inom järnvägssektorn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3157 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att skapa valideringsutbildningar inom bristyrken för att

säkerställa god kompetens inför framtida utmaningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för en ökad andel fasta anslag till yrkeshögskolan och att se över möjligheten att låta privata och offentliga arbetsgivare få möjlighet att delfinansiera platser på yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge långsiktiga förutsättningar för regionalt yrkesvux och lärcentrum och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att låta fler yrkesutbildningar bli yrkescollege och att lärlingsutbildningarna bör ta fasta på systemet för teknikcollege med företagsrepresentanter i regionala styrgrupper och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur yrkesvux kan stärkas för förbättrad kompetensförsörjning samt se över möjligheten att införa ett system med vuxenutbildningspeng i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge vuxna rätten att söka komvux, yrkesvux och sfi oavsett i vilken kommun utbildningen bedrivs och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa långsiktiga planeringsförutsättningar för yrkesvux och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att yrkeshögskolan spelar en avgörande roll för att säkra kompetenshöjningen inom svenskt näringsliv och tillkännager detta för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildningar inom it-relaterade ämnen för att möta arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens och tillkännager detta för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en utredning för att ta fram förslag till system för eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att läsa om kurser på komvux trots godkända betyg och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3223 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur nätbaserade kurser, appbaserade och AI-understödda läromedel samt andra digitala hjälpmedel ska bli en större del av integrationsarbetet, som en del av en förstärkt sfi-undervisning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler vägar till studier på gymnasial nivå, särskilt för de som lämnat påbörjade studier eller inte fullföljt grundskolan, samt att komvux och yrkesvux måste finnas tillgängligt för boende i utanförskapsområden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3227 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för bättre förutsättningar gällande livslångt lärande för en mer digitaliserad värld och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildningar av hög kvalitet, möjlighet till kompetensutveckling, yrkesväxling samt information om de karriärmöjligheter som finns inom besöksnärsbranschen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kommunerna kan få stärkta förutsättningar för långsiktig planering av vård- och omsorgsutbildningar inom ramen för yrkesvux och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur kommunerna kan få bättre förutsättningar för långsiktig planering av s.k. yrkesvux och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behov av CSN-berättigade yrkesutbildningar, exempelvis YH-utbildningar, inom cybersäkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3321 av Mats Green m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformer för att anpassa utbildningsväsendet bättre till arbetsmarknadens efterfrågan och yrkesverksammas behov av omställning och kompetensutveckling och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverk och finansiering för att bredda utbudet av både grundutbildning och vidareutbildning via lärcentrum och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en valfrihetsreform med utgångspunkt i betänkandet om frivux bör genomföras i vuxenutbildningen där den studerande fritt ska få välja att läsa vuxenutbildning inom kommunal eller annan regi och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bred översyn av utbildningarna inom primär- och livsmedelsproduktionen samt viltvårdsutbildningarna i gymnasieskolan, yrkesvux och yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3582 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenska för invandrare (sfi) på kvällar och helger och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3633 av Ulrika Karlsson (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att språkintröduktion och sfi-utbildning bör innefatta sex- och samlevnadsutbildning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kapaciteten inom va-infrastrukturen kan stärkas genom riktade satsningar på yrkesutbildningar och kompetensutveckling inom va och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sfi ska följa en tydlig progressionstrappa med kontrollstationer vid varje steg och en yttre tidsgräns och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja de nationella kraven på sfi och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att integrera jobbperspektivet i sfi och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheten att läsa sfi parallellt med jobb eller utbildning och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheten att läsa sfi i samband med föräldraledighet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheten att läsa sfi på distans och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att yrkesutbildningen i högre utsträckning måste utgå från individens individuella behov samt att kvaliteten i undervisningen måste stärkas och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny utbildningsform, yrkesskolan, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3983 av Lina Nordquist m.fl. (L):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge YH förutsättningar att ge mer specialistutbildning för undersköterskor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3987 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att yrkeshögskolans godkännande av utbildningar blir mer framtidsinriktade för att kunna möta morgondagens behov på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att yrkeshögskolans godkännande av utbildning som huvudregel bör omfatta fler än två utbildningsomgångar och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetsgranskning av yrkeshögskolans utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka resultaten och motverka brister vad gäller likvärdigheten inom vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny finansieringsmodell för vuxenutbildningen med nationell skolpeng för stärkt kvalitet och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera det system som används vid upphandling av vuxenutbildning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en utvidgad rätt att läsa in vissa behörigheter i den kommunala vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förutsättningarna för att expandera yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera SFI-utbildningen genom kvalitetshöjande åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att integrera jobbperspektivet i sfi och förbättra möjligheten att läsa sfi parallellt med jobb eller utbildning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa digitala verktyg för att möjliggöra för fler att både lära sig och tenta av sina färdigheter i det svenska språket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt kartlägga kunskapstappet som kan ha uppstått hos sfi-elever och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppvärdera lärarna inom den kommunala vuxenutbildningen genom reformer som skapar förutsättningar för bättre arbetsvillkor och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett reglerat system för antagning och tillträde till utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4037 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas ett friskolesystem inom vuxenutbildningen med Skolinspektionen som tillsynsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa tydligare kvalitetsuppföljning och externa examinatorer på vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett resultatbaserat ersättningssystem och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och tydliggöra gränsdragningen mellan kommunernas yrkesvux och

- Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsåtgärder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kommunalisering av yrkesutbildningen bör genomföras och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att bygga ut yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett kompetenslyft för va bör införas som en del av en bredare satsning på kompetenslyft för grön omställning, för att möta behovet av nyrekryteringar och även personal med specifik kompetens, särskilt på landsbygden, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett grönt kunskapslyft för att underlätta omställning till en hållbar arbetsmarknad, motverka arbetslöshet och skapa hållbara jobb för unga och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förutsättningarna för basindustrins kompetensförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett yrkesexamensutbildningsprogram för de barnskötare som har gymnasieutbildning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
117. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på bättre sätt marknadsföra yrkesutbildning, yrkeshögskola och lärlingsutbildning som vägar att få en yrkesexamen och komma ut på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
119. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fritt skolval inom kommunal vuxenutbildning och tillkännager detta för regeringen.
120. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kontrollstation efter en termins studier vid vuxenutbildningen bör införas och tillkännager detta för regeringen.
122. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en efterfrågestyrd vuxenutbildning och tillkännager detta för regeringen.

123. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en statlig utredning för att utreda ett nytt upphandlingssystem som premierar kvalitet före kvantitet i vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
124. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att få vissa yrkesutbildningar på sitt eget språk för att kunna lära sig svenska under praktik, som ett sätt att snabbare komma i arbete och få egenförsörjning, och tillkännager detta för regeringen.
125. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade krav på deltagande och resultat i sfi och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4176 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvaliteten i vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de ekonomiska effekterna gällande ett förändrat komvux bör följas upp och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka åldersgränsen för komvux till 18 år och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra dimensioneringen av platserna på komvux och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om målsättningen för komvux och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om urvalet till komvux och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla som saknar gymnasieexamen ska garanteras möjligheten att få ta denna på komvux och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett sammanhållet betygssystem för komvux och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att komvux grundläggande utbildningsansvar bör renodlas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en individuell prestationsplan i sfi och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra de nationella proven i sfi obligatoriska inom samtliga kurser och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en resultatbaserad ersättning i all vuxenutbildning ska införas och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om granskning av den kommunala vuxenutbildningen på enhetsnivå och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att syftet med svenska för invandrare bör förtydligas i skollagen med mål om etablering på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nyanlända med eftergymnasial utbildning ska kunna kombinera studier i svenska för invandrare med studier som möjliggör en akademisk eller yrkesinriktad specialisering och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en bortre gräns för sfi och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Jobbsprånget och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sfi med yrkesutbildning stegvis bör bli huvudalternativ för nyanlända och att detta ska erbjudas av alla kommuner och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet platser inom regionalt yrkesvux och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler utbildningar inom besöksnäringen som anordnas inom yrkeshögskolan och yrkesvux samt av andra aktörer på lokal nivå och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 10

Motion	Motionärer	Yrkanden
10. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:40	Anne Oskarsson (SD)	
2021/22:83	Amineh Kakabaveh (-)	3
2021/22:436	Per Lodenius (C)	
2021/22:584	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2021/22:708	Martina Johansson (C)	
2021/22:712	Martina Johansson (C)	1 och 2
2021/22:1302	Joakim Järrebring m.fl. (S)	5
2021/22:1532	Carina Ödebrink och Diana Laitinen Carlsson (båda S)	
2021/22:1595	Lars Thomsson och Anders Åkesson (båda C)	
2021/22:1656	Rickard Nordin (C)	11
2021/22:1680	Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S)	
2021/22:1794	Teresa Carvalho (S)	
2021/22:1985	Lotta Olsson (M)	
2021/22:2154	Joakim Sandell m.fl. (S)	8
2021/22:2244	Lotta Olsson (M)	
2021/22:2328	Malin Danielsson m.fl. (L)	2
2021/22:2387	Eric Palmqvist m.fl. (SD)	3
2021/22:2431	Eric Palmqvist m.fl. (SD)	5
2021/22:2456	Mats Nordberg m.fl. (SD)	66
2021/22:2524	Patrick Reslow m.fl. (SD)	15, 16 och 19
2021/22:2652	Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M)	
2021/22:2953	Patrik Jönsson m.fl. (SD)	62
2021/22:3157	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2021/22:3222	Fredrik Christensson m.fl. (C)	56, 57, 59–61 och 75
2021/22:3223	Alireza Akhondi m.fl. (C)	4
2021/22:3227	Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)	28

2021/22:3321	Mats Green m.fl. (M)	6
2021/22:3437	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	59
2021/22:3582	Lars Beckman (M)	
2021/22:3633	Ulrika Karlsson (M)	4
2021/22:3965	Johan Pehrson m.fl. (L)	15, 17–20 och 30
2021/22:3983	Lina Nordquist m.fl. (L)	16
2021/22:3987	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	12
2021/22:4005	Maria Nilsson m.fl. (L)	1, 4–6, 8, 9, 13 och 14
2021/22:4037	Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M)	1–3, 8 och 10
2021/22:4131	Helena Lindahl m.fl. (C)	2
2021/22:4176	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	1–7, 9, 10, 13, 15, 16 och 18